

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátu složeném z předsedkyně JUDr. Lenky Matyášové a soudců JUDr. Jakuba Camrdy a JUDr. Viktora Kučery v právní věci žalobce: **D. H. P.**, zast. JUDr. Ing. Jakubem Backou, advokátem, se sídlem Šlejnická 1547/13, Praha 6, proti žalovanému: **Policie České republiky, Krajské ředitelství policie Ústeckého kraje**, se sídlem Masarykova 930/27, Ústí nad Labem, v řízení o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 27. 11. 2017, č. j. 41 A 8/2017 – 32,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost **se zamítá.**
- II. Žalovanému **se** náhrada nákladů řízení o kasační stížnosti **ne přiznává.**
- III. Ustanovenému zástupci žalobce advokátovi JUDr. Ing. Jakubu Backovi **se přiznává** odměna za zastupování a náhrada hotových výdajů v řízení o kasační stížnosti ve výši 8228 Kč; tato částka mu bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 30-ti dnů od právní moci tohoto rozsudku.

O d ů v o d n ě n í :

[1] Kasační stížností se žalobce (dále „stěžovatel“) domáhá zrušení shora označeného rozsudku krajského soudu, kterým byla zamítnuta žaloba proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 10. 2017, č. j. KRPU-205973-21/ČJ-2017-040022; na základě tohoto rozhodnutí byl stěžovatel zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů, za účelem správního vyhoštění, doba trvání zajištění byla stanovena na devadesát dnů od okamžiku omezení osobní svobody, který nastal dne 18. 10. 2017 v 17.00 hod.

[2] Stěžovatel byl dne 17. 10. 2017 v 22:25 hodin kontrolován ve vozidle spolu s dalšími cizinci a byl zadržen německou policií na bývalém hraničním přechodu Cínovec – Altenberg na území Německa. Při kontrole bylo zjištěno, že nemá cestovní pas ani vízum. Stěžovatel uvedl jméno a příjmení H. H. L. a datum narození X. Dne 18. 10. 2017 v 17:00

hodin byl na bývalém hraničním přechodu Cínovec – Altenberg podle readmisní dohody mezi vládou České republiky a Spolkové republiky Německo převzat Policií České republiky a současně zajištěn podle § 27 zákona č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů. Dne 19. 10. 2017 byl v Masarykově nemocnici v Ústí nad Labem vyšetřen na kostní věk se závěrem, že kostní růst je ukončený, skelet je bez ložiskových změn a odpovídá věku nad 18 let. Téhož dne v 14:00 hodin s ním byl sepsán úřední záznam o podání vysvětlení; uvedl jméno a příjmení D. H. P. a datum narození X. Vysvětlil, že svou identitu změnil ze strachu z policie, a dodal, že se mu často stává, že když má strach, zapomene datum narození a své jméno. Uvedl, že cestovní pas měl, ale ztratil jej ve Vietnamu před pár měsíci; ztrátu nenahlásil a nový pas si vyřídit nestihl. Popsal, že z Vietnamu vycestoval v únoru nebo v březnu, ale nepamatuje si, kam vycestoval, kudy cestoval, kde se zdržoval, a neví, jak se dostal do auta, ve kterém byl zadržen německou policií, nic si nepamatuje. Uvedl, že nikde v Evropské unii nemá žádný pobyt, o azyl nikde nežádal; osoby, se kterými cestoval, ani řidiče nezná, neví, kde nastoupil, nezná osobu, která odvoz zprostředkovala; neměl cíl cesty, obchodníci s lidmi mu slíbili práci v cizině, ale neřekli kde, ani jakou. Na otázku, zda má na tyto obchodníky s lidmi nějaký kontakt, odpověděl, že žádné obchodníky s lidmi nezná a kontakt na ně nemá, kontakt mu zprostředkoval neznámý člověk. Na otázku, zda platil za cestu, uvedl, že za nic nikomu neplatil; nevěděl, že musí mít cestovní pas a vízum, cestoval poprvé v životě. Na otázku, k čemu cestovní pas slouží, odpověděl, že k cestě do zahraničí. Dále uvedl, že v České republice je poprvé, na území Evropské unie nikoho nemá, v České republice nemá žádný majetek, ani ekonomické vazby, k České republice a k Evropské unii nemá žádné společenské ani kulturní vazby, ve Vietnamu má rodiče a sourozence, je nemajetný. V návratu do Vietnamu mu brání to, že tam nemá zaměstnání, a proto cestoval do Evropy, aby sehnal jakoukoli práci. Zároveň nemá finanční prostředky k vycestování do Vietnamu, ani možnost si je obstarat. Uvedl, že s ním nebylo vedeno řízení ve věci správního vyhoštění z území členských států Evropské unie, ovšem pokud bude vyhoštěn, bude bez práce.

[3] Krajský soud konstatoval, že stěžovatel ze zákonem vymezených podmínek pro zajištění cizince zpochybňoval výhradně posouzení toho, zda postačuje uložení některého ze zvláštních opatření za účelem vycestování, upravených v § 123b a § 123c zákona o pobytu cizinců. Splnění ostatních podmínek zajištění nerozporoval. Z obsahu spisu vzal krajský soud za prokázané, že stěžovatel byl zadržen německou policií bezprostředně poté, kdy opustil Českou republiku a vstoupil na území Německa; soud proto považuje za pravděpodobné, že by stěžovatel v případě, pokud by nedošlo k jeho zajištění, neodcestoval do Vietnamu a zopakoval svůj pokus o vstup na území Německa, neboť jeho vycestování z Vietnamu bylo vedeno snahou najít si práci v Evropě a jeho cesta již jednou do Německa směřovala. Krajský soud dále k námitce stěžovatele že se nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin a nikdy v minulosti se neprotivil jakémukoli rozhodnutí správního orgánu, uvedl, že žalovaný v napadeném rozhodnutí zcela jednoznačně a srozumitelně popsal i další důvody, které uložení zvláštního opatření brání; upozornil na to, že stěžovatel nepředložil žádný doklad prokazující jeho totožnost a do 19. 10. 2017 vystupoval pod smyšlenou identitou, k tomu dodal, že nemůže připustit, aby se na území České republiky svévolně pohybovaly osoby, které by v případě ukrývání nebylo možné dohledat; krajský soud ve shodě se žalovaným označil stěžovatele za nedůvěryhodnou osobu. K argumentaci stěžovatele, že je dospělou

pokračování

osobou, která je schopna si zajistit poměrně komplikovanou cestu z Vietnamu do Německa, a proto nelze očekávat, že by si nedokázal opatřit prostředky i na dočasný pobyt na území České republiky až do doby svého vycestování do Vietnamu, krajský soud poukázal na to, že ohledně tvrzeného zajištění si cesty z Vietnamu do Německa stěžovatel nebyl schopen (či spíše ochoten) sdělit žalovanému prakticky žádné relevantní informace, resp. vypovídal, že finančními prostředky nedisponuje ani si je není schopen na cestu zpět do Vietnamu opatřit, jeví se proto poněkud absurdní, pokud se v žalobě odvolává právě na své schopnosti zajistit si cestu, kterou ovšem nedokázal ani popsat. Soud dodal, že měl-li stěžovatel na mysli složení finanční záruky, zákon o pobytu cizinců počítá s tím, že tuto záruku mohou složit pouze konkrétně určené osoby, což ovšem je v případě stěžovatele, který potřebnou hotovost nedisponoval, podle svého vyjádření v Evropské unii nikoho neměl, prakticky vyloučeno.

[4] V kasační stížnosti stěžovatel obecně uvádí, že uplatňuje důvod dle § 103 odst. 1 písm. b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále „s. ř. s.“); rozsudek krajského soudu napadá z důvodu vady řízení spočívající v tom, že skutková podstata, z níž správní orgán vycházel, nemá oporu ve spisech nebo je s nimi v rozporu, nebo že při jejím zjišťování byl porušen zákon v ustanoveních o řízení před správním orgánem takovým způsobem, že to mohlo ovlivnit zákonnost, a pro tuto důvodně vytýkanou vadu měl krajský soud rozhodnutí zrušit. Jaké konkrétní vady se měl žalovaný dopustit, resp. které skutečnosti nemají oporu ve spise, stěžovatel nekonkretizoval. V textu kasační stížnosti poté stěžovatel uvádí, co namítl v žalobě a jak krajský soud námitky posoudil. Výslovně nesouhlasí s tím, že soud i žalovaný nadřadili to, že použil území České republiky pro nelegální vstup na území Německa, skutečnosti, že se stěžovatel nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu, a nikdy v minulosti se neprotivil žádnému správnímu rozhodnutí. V dalším cituje judikaturu Nejvyššího správního soudu (rozsudky sp. zn. 1 As 132/2011, sp. zn. 3 As 20/2011), ze které vyplývá, že zákon o pobytu cizinců musí být vždy vykládán v souladu s cíli a požadavky návratové směrnice. Jakkoli stěžovatel skutečně směřoval do Německa, nelze pouze z této skutečnosti vyvozovat, že je zcela nezbytné přistoupit k nejintenzivnějšímu možnému zásahu do jeho práv a omezovat ho na osobní svobodě. Stěžovatel se na území České republiky ani schengenského prostoru dosud nedopustil žádného protiprávního jednání, za nějž by byl uznán vinným (v této souvislosti odkázal stěžovatel na rozsudek NSS sp. zn. 5 Azs 294/2016, v němž soud výslovně uvedl, že ani skutečnost, že se cizinci budou i vědomě vyhýbat kontaktu s úřady, nepředstavuje bez dalšího relevantní přitěžující okolnost odůvodňující nepoužití zvláštních opatření). Stěžovatel navrhuje, aby Nejvyšší správní soud napadený rozsudek zrušil.

[5] Žalovaný ve vyjádření ke kasační stížnosti poukázal na uvádění dvojí identity stěžovatele, na rozpory v jeho výpovědích, a na neochotu spolupracovat (neboť uváděl pouze to, že neví nebo si nepamatuje, a že když má strach, tak zapomíná), což jeho osobu značně znevěrohodňuje; tímto způsobem se snažil stěžovatel uvádět správní orgán v omyl a ztěžovat jeho identifikaci, snažil se dostat do postavení osoby mladistvé bez doprovodu mající zvláštní právní postavení a zvýšenou právní ochranu. Stěžovatel sám ve svých výpovědích uvedl, že nemá žádné prostředky a nedokáže si je obstarat, jeho následné tvrzení, že je tomu jinak, je tedy zcela účelové. Dle žalovaného odkaz stěžovatele na rozsudek sp. zn. 5 Azs 294/2016 na něj nedopadá, neboť stěžovateli není vytýkán jen

nelegální pobyt, ale nelze pominout především úmyslné uvádění cizí identity, a např. i jeho údajná nevědomost o tom, že k cestování je třeba cestovní doklad a vízum. Dle žalovaného vydané správní rozhodnutí je dostatečně odůvodněno a bylo vydáno v souladu se zákonem; stejně tak považuje za správný i napadený rozsudek krajského soudu; navrhuje proto kasační stížnost jako nedůvodnou zamítnout.

[6] Nejvyšší správní soud nejprve přezkoumal formální náležitosti kasační stížnosti a shledal, že kasační stížnost je podána včas (§ 106 odst. 2 s. ř. s.), je podána osobou oprávněnou, neboť stěžovatel byl účastníkem řízení, z něhož napadený rozsudek vzešel (§ 102 s. ř. s.), a je zastoupen advokátem (§ 105 odst. 2 s. ř. s.).

[7] Nejvyšší správní soud posléze posoudil kasační stížnost v mezích jejího rozsahu a uplatněných důvodů, přičemž zkoumal, zda napadené rozhodnutí netrpí vadami, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.), a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

[8] V projednávané věci byl stěžovatel zajištěn dle § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců. Dle uvedeného ustanovení lze cizince zajistit za účelem správního vyhoštění, pokud je nebezpečí, že by cizinec mohl mařit nebo ztěžovat výkon rozhodnutí o správním vyhoštění, zejména tím, že v řízení uvedl nepravdivé údaje o totožnosti, místě pobytu, odmítl tyto údaje uvést anebo vyjádřil úmysl území neopustit nebo pokud je takový úmysl zjevný z jeho jednání.

[9] Nejvyšší správní soud v usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 2. 2017, č. j. 5 Azs 20/2016 - 38, mimo jiné konstatoval: „Vždy je povinností správního orgánu zvážit zejména osobní, majetkové a rodinné poměry cizince, charakter porušení povinností souvisejících s vyhošťovacím řízením, jeho dosavadní chování a respektování veřejnoprávních povinností stanovených Českou republikou nebo jinými státy EU (včetně charakteru porušení těchto povinností ze strany cizince).“ Jinými slovy, k zajištění cizince lze přistoupit, není-li možné či vhodné uložení zvláštního opatření méně intenzivního; je proto zapotřebí se vždy zabývat možností využití uložení zvláštního opatření s ohledem na konkrétní okolnosti toho kterého individuálního případu. Uvedené platí obdobně pro aplikaci § 124 odst. 1 písm. b) zákona o pobytu cizinců a ostatních důvodů zajištění cizince uvedených v § 124 odst. 1 tohoto zákona, neboť smyslem a účelem této právní úpravy, která vychází z čl. 15 odst. 1 návratové směrnice, je minimalizace zásahů do osobní svobody v případě zajištění cizinců za účelem vyhoštění. Povinností správních orgánů je proto ve všech případech vážit možnost aplikace mírnějších opatření předtím, než přistoupí k zajištění cizince. Žádný z důvodů uvedených v § 124 odst. 1 zákona o pobytu cizinců pro zajištění cizince přitom sám o sobě neimplikuje skutečnosti, pro které by bez dalšího nebylo možné využití zvláštních opatření (resp. jejich využití by bylo omezeno) a vždy (resp. až na výjimečné případy) by bylo zapotřebí cizince bez dalšího zajistit.

[10] Dle názoru Nejvyššího správního soudu žalovaný této povinnosti dostal. Ve věci předně není sporu o tom, že stěžovatel uvedl smyšlenou identitu, což následně sám přiznal; není přitom pochyb, že tak činil zcela vědomě, ať již jeho pohnutky k takovému jednání byly jakékoliv. Již tímto svým jednáním naplnil důvody možného zajištění dle § 124 odst. 1 písm. b) zákon o pobytu cizinců. Zbývá tedy posoudit, zda nebylo na místě uplatnění

pokračování

některého ze zvláštních opatření dle § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců. Pokud správní orgán dospěl k závěru, že uložení takového opatření s ohledem na konkrétní okolnosti, které v průběhu správního řízení vyšly najevo, nepostačuje, Nejvyšší správní soud s ním souhlasí. Především byl to sám stěžovatel, který zjevně deklaroval svůj úmysl vycestovat do Německa (tedy nikoli vrátit se zpět do Vietnamu), sám uvedl, že nemá žádné finanční prostředky, ani žádné osobní a jiné vazby v České republice. Není tak zřejmé, jak by povinnosti vyplývající z § 123b odst. 1 zákona o pobytu cizinců plnil.

[11] S ohledem na tyto okolnosti považuje Nejvyšší správní soud za irelevantní kasační námitku stěžovatele, že se nedopustil jiného protiprávního jednání než nelegálního pobytu na území České republiky v řádu hodin a zřejmě se nikdy v minulosti neprotivil jakémukoli rozhodnutí správního orgánu. Jak správně uvedl krajský soud, rozhodnutí žalovaného nestálo pouze na existenci nelegálního pobytu na území České republiky, ale na dalších výše popsanych okolnostech vypovídajících o osobě samotného stěžovatele, které mají rovněž oporu ve správním spise; v tomto směru je odkaz na citovaný rozsudek zdejšího soudu sp. zn. 5 Azs 294/2016 nepřipadný.

[12] Nejvyšší správní soud konstatuje, že žalovaný rovněž náležitě posuzoval přiměřenost dopadu zajištění s ohledem na věk stěžovatele, jeho zdravotní stav, povahu a pevnost rodinných vztahů (resp. jejich neexistenci), ekonomické poměry. Opatření, které žalovaný přijal, je rovněž přiměřené v důsledku dopadu do soukromého a rodinného života stěžovatele. Co se týče doby zajištění, je třeba vycházet z toho, že absence cestovního dokladu je překážka faktické povahy, která brání realizaci správního vyhoštění; žalovaný postupoval zcela v souladu se zákonem, stanovil-li přiměřenou dobu zajištění do zajištění vydání náhradního cestovního dokladu prostřednictvím zastupitelského úřadu České republiky v Hanoji.

[13] Nejvyšší správní soud neshledal kasační námitky stěžovatele důvodné. Krajský soud se řádně zabýval veškerými námitkami, které stěžovatel v žalobě vznesl. Závěr, k němuž ve svém rozsudku dospěl podrobně a dostatečně přezkoumatelným způsobem odůvodnil, nikterak přitom nevybočil z mezí zákona ani z ustálené judikatury Nejvyššího správního soudu. Nejvyšší správní soud proto kasační stížnost dle § 110 odst. 1 in fine s. ř. s. zamítl.

[14] O nákladech řízení rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 60 odst. 1 ve spojení s § 120 s. ř. s. Žalovaný, který byl ve věci úspěšný, žádné náklady přesahující jeho běžnou správní činnost nevynaložil, proto mu soud náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti nepřiznal.

[15] Ustanovenému zástupci stěžovatele přiznal Nejvyšší správní soud odměnu a náhradu hotových výdajů dle vyhl. č. 177/1996Sb., advokátního tarifu, za dva úkony právní služby (sepsání kasační stížnosti, doložená porada s klientem ze dne 27. 12. 2017) a související režijní paušál (2 x 300 Kč) v celkové výši 6800 Kč; zástupce stěžovatele předložil osvědčení o registraci k DPH, tato částka se zvyšuje o DPH ve výši 21%; celkem tedy ustanovenému zástupci bude z účtu Nejvyššího správního soudu vyplaceno 8228 Kč a to do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

P o u č e n í: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 10. ledna 2019

JUDr. Lenka Matyášová
předsedkyně senátu